

Ukrainska flyktingar i Sverige. 2022-2024

**Levnadsvillkor, behov och
integrationsproblem**

02/2024

Rapport "Ukrainska flyktingar i Sverige. 2022-2024. Levnadsvillkor, behov och integrationsproblem" skapades av organisationen RefugeeHope. UA&SE är en del av projektet "Andra år av kriget. Ukrainska flyktingar i Sverige".

Dokumentet är baserat på lagstiftningsdokument, rapporter från andra statliga, frivilliga och offentliga organisationer, massmedia och undersökningar.

RefugeeHope. UA&SE är en ideell förening som arbetar med frågor om ukrainska flyktingar i Sverige, informerar om denna kategoris behov och problem i det svenska samhället

Ideell förening RefugeeHope. UA&SE äger upphovsrätten.

Rekommenderat citat:

RefugeeHope. UA&SE. Februari 2024 "Ukrainska flyktingar i Sverige. 2022-2024. Levnadsvillkor, behov och integrationsproblem".

Publiceringsdatum: 25 februari 2024

© RefugeeHope. UA&SE

mer information om
förening och verksamhet:
<https://refugeehope.eu/>

INNEHÅLL

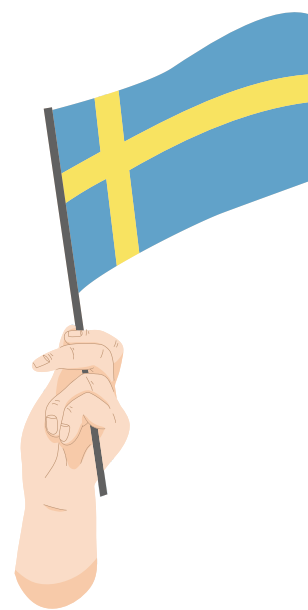
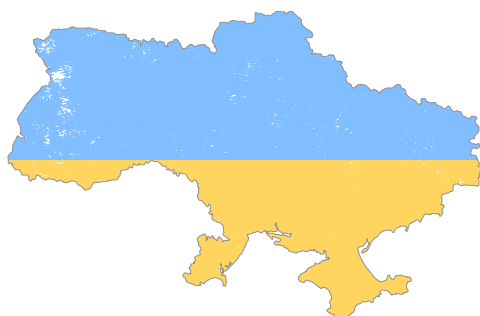
- Introduktion
- Vad är Massflyktsdirektivet?
- Massflyktsdirektivet i teorin och i praktiken för ukrainska flyktingar i Sverige
- Avsaknad av personnummer. Problem med samordningsnumret
- Ekonomiskt stöd
- Sjukvård och omsorg
- Bostad
- Utbildning och jobb
- Banktjänster
- Andra problem
- Ukrainska flyktingar i länderna i norra Europa: jämförelse av livsvillkor i Danmark, Norge, Finland, Island och Sverige
- Dialog med flyktingar från Ukraina i skandinaviska länder
- Berättelser om ukrainska flyktingar i Sverige
- Fördelar för det svenska samhället av att tillhandahålla personnummer till ukrainska flyktingar
- Källor

INTRODUKTION

Den 24 februari 2022 startades en fullskalig rysk invasion av Ukraina. Förstörda hem, skolor, dagis, sjukhus, fabriker - allt detta tvingade miljontals ukrainare att lämna sitt hemland och söka skydd, säkerhet och stabilitet i ett annat land.

Den 4 mars 2022 aktiverades det Massflyktsdirektivet, enligt vilket ukrainska flyktingar har rättslig grund för uppehåll i EU-länder. Enligt Migrationsverkets hemsida har Sverige tagit emot över 50 000 ukrainare. Efter en kort tid beslutade ungefär 14 000 ukrainska flyktingar bosatta i Sverige att lämna landet. Av dem som meddelade vart de skulle flytta återvände mer än hälften till Ukraina, några åkte till Polen, Tyskland och Norge.

Denna rapport beskriver de levnadsvillkor och restriktioner som ukrainare möter i det svenska samhället, samt förändringar över tid,

Denna rapport är baserad på undersökningar, officiella data från rapporter och medianyheter.

Detta är en översikt över levnadsvillkor, behov och problem med ukrainsk integration i Sverige

VAD ÄR MASSFLYKTS DIREKTIVET?

Direktivet om tillfälligt skydd är ett nytt ramverk för uppehållstillstånd. Massflyktingdirektivet, eller direktiv 2001/55/EG, är ett europeiskt direktiv som reglerar minimistandarder för tillhandahållande av tillfälligt skydd vid en massinströmning av fördrivna personer till ett eller flera medlemsländer inom Europeiska unionen. Bestämmelserna tillämpades först i samband med den ukrainska flyktingkrisen 2022.

Fördelar och nackdelar

Fördelarna är att ukrainare som behöver skydd snabbt kan få uppehållstillstånd och därmed befinna sig i ett europeiskt land lagligt, och snabbt få arbetstillstånd.

Nackdelarna är svårigheten att förutse hur länge ukrainare kommer att få stanna i landet. Tillfälligt skydd har skapat osäkerhet och oro bland skyddsbehövande. Det är också en stor svårighet att integrera inom ramen för Massflyktsdirektivet jämfört med andra typer av skydd, eftersom det svenska genomförandet till exempel inte tillåter några förändringar och förbättringar av villkoren.

”Vi kommer att vara i Sverige länge. Men ukrainarnas status kommer alltid att vara oförändrad, det finns ingen process som skulle göra det möjligt att förbättra den på lång sikt. Det betyder att det är svårt för oss att planera våra liv och förändra omständigheter – vi hamnar i ett tillstånd av limbo.”

Levnadsvillkoren kompliceras också av att massflyktingar inte kan få ett personnummer, utan bara ett samordningsnummer. Således möter ukrainska flyktingar dagligen administrativa svårigheter relaterade till att skaffa ett bankidentifikationsnummer, bankkonto, telefonabonnemang och tillgång till andra offentliga tjänster.

Enligt rapporten

Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023),

de största problemen för ukrainska flyktingar är frågor om:

språkkurser (51%),
anställningsstöd (43%),
ekonomiskt stöd (33 %),
hälso- och sjukvård (31%),
lärandemöjligheter för vuxna (29 %)

MASSFLYKTSDIREKTIVET

I TEORI OCH PRAKTIK

FÖR UKRAINSKA FLYKTINGAR

I SVERIGE

Massflyktsdirektivet antogs av EU 2001 för att hantera stora flyktingströmmar. Aktiverades först den 4 mars 2022.

När dokumentet antogs visste inte de anställda vid statliga institutioner och politikerna själva hur de skulle tillämpa det i praktiken. På så sätt uppstod vissa missförstånd som senare blev ett hinder för vanliga ukrainska flyktingar.

Massflyktsdirektivet listar rättigheterna för personer med tillfälligt skydd:

1. Uppehållstillstånd för hela skyddstiden (som kan gälla från ett år till tre år)

Det är värt att betona: från år, inte till ett år. Det vill säga om ukrainare fick uppehållstillstånd i minst 13 månader, enligt massflyktsdirektivet, skulle ukrainska flyktingar kunna få ett personnummer enligt svensk lag.

2. Garantier för tillgång till inlämning av en asylansökan

Enligt massflyktsdirektivet har ukrainska flyktingar rätt att ansöka om asyl. Denna rätt togs från ukrainska flyktingar. Och även möjligheten att ändra typ av uppehållstillstånd till arbetstillstånd, familjeåterförening till exempel.

För alla ukrainare som befinner sig i Sverige den 30 oktober 2021 finns endast möjlighet att bo i landet enligt Massflyktsdirektivet. Det innebär att ukrainska flyktingar i praktiken tvingas leva under villkoren i Massflyktsdirektivet och de villkor som gäller för asylsökande längre än vad som egentligen är nödvändigt, cirka 10 månader.

3. Tillgång till anställning i enlighet med de regler som gäller för yrket, den nationella arbetsmarknadspolitiken och de allmänna anställningsvillkoren

I praktiken omfattas ukrainska flyktingar enligt massmigrationsdirektivet inte heller av det vanliga försäkringsskyddet som andra i Sverige har. Därför kan ukrainare inte heller få praktikplatser och vissa andra typer av hjälp som erbjuds av Arbetsförmedlingen, eftersom ukrainska flyktingar inte kan skicka oförsäkrade till jobbet. Ukrainare kan inte heller få stöd från oberoende arbetssökande genom tjänsterna Rusta och matcha.

4. Tillgång till lämpliga bostäder

För att få bostad i Sverige behöver man ha ett personnummer. Ukrainare har möjlighet att hyra bostäder endast från andra, eller till och med tredje hand, eller bo som inneboende. Detta skapar en hög sannolikhet för fara för kvinnor och flickor som kan bli offer för sexuellt våld, exploatering av arbetskraft, etc.

Bostäder från Migrationsverket är ett lotteri för många ukrainare, eftersom varken arbetsplatsen eller anhörigas bostad eller utbildning av barn är en viktig anledning till migrationshjälp med bostad på den nuvarande bostadsorten.

5. Tillgång till social trygghet eller försörjning vid behov

Även när ukrainska flyktingar arbetar kan de inte få föräldrapenning eller VAB-ersättning om barnen har uppehållstillstånd enligt Massflyktingdirektivet. Därför har ukrainare inte rätt till samma förmåner som personer som bor i Sverige.

Ukrainska flyktingar har inte rätt till bistånd av liknande karaktär. Detta innebär att de inte har rätt till ekonomiskt bistånd i de fall de relevanta kostnaderna ersätts enligt LMA. Ukrainare har alltså varken rätt att säkerställa existensen eller rätt att hjälpa till i nödsituationer.

Migrationsverket ger ersättning enligt LMA i form av boende, dagersättning och särskilt bidrag (vid andra akuta behov). Dagersättning (71 kr/dag) ska täcka kostnader för mat, kläder och skor, fritid, hygienprodukter och andra förbrukningsvaror. Den ska även täcka kostnader för hälso- och sjukvård, tandvård och medicin, om inte annat anges i förordningen (1994:362) om behandlingsavgifter m.m.

Medborgare i Ukraina som kommer att få uppehållstillstånd i Sverige med stöd av Massflyktsdirektivet kommer inte att kunna få utbildningsstöd från CSN, eftersom de enligt socialförsäkringsbalken inte ska anses vara bosatta här.

En kommun som ansvarar för att skapa bostäder för ukrainska flyktingar kan inte få ersättning för bistånd som ges med stöd av exempelvis SoL i väntan på registrering av en ansökan om uppehållstillstånd hos Migrationsverket.

Kommunen kan inte heller få ersättning i form av den så kallade "flyktingmallen" för nyanlända, som ska täcka olika kostnader, t.ex. för mottagande och praktisk hjälp med bosättning, då uppehållstillstånd för massflyktingar inte är en grund för folkbokföring.

Massflyktingar anses inte vara bosatta i LSS:s mening och är därför inte berättigade till LSS-insats.

Personer i behov av skydd enligt Massflyktsdirektivet är inte behöriga till SFI eller annan utbildning på Komvux. Från och med den 1 juni 2023 får dock kommunen tillåta en person som har ansökt om eller fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd att delta i SFI. Från och med den 30 augusti 2023 kan kommunen även tillåta sådan person att delta i svenska eller svenska som andraspråkskurser på komvux.

I regleringsbrevet från Migrationsverket framgår att verket kan ersätta sökande för resekostnader till tia. Någon liknande resersättningsbeteckning finns dock inte för SFI. Myndighetens bedömning är att SFI inte ingår i tia då det är en utbildningsform enligt skollagen, så Migrationsverket kan inte betala ersättning för resor till SFI

6. Tillgång till sjukvård

Personer över 18 år som är i behov av skydd enligt Massflyktsdirektivet har endast rätt till samma begränsade hälsovård som asylsökande, det vill säga akutvård, mödravård, abortvård och rådgivning om preventivmedel.

En rutinundersökning av en gynekolog och endokrinolog för ukrainska flyktingar kostar hela beloppet. Detsamma gäller tandvården. Dessutom har ukrainare inte möjlighet att använda elektroniska tjänster och medicinska applikationer, eftersom de kräver verifiering genom BankID.

7. Tillgång till banktjänster, som att öppna ett primärt bankkonto

Endast ukrainare som har ett anställningsavtal kan öppna ett bankkonto. Det vill säga, andra ukrainska flyktingar kan bara använda ett kort från Migrationsverket, som inte fylls på, med vilket du inte kan överföra pengar, betala räkningar, göra inköp på Internet, eftersom ett personnummer krävs för att öppna det.

Länk till originaldokumentet
Direktiv om tillfälligt skydd:

RÅDETS DIREKTIV 2001/55/EG av den 20 juli 2001

om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta

AVSAKNAD AV PERSONNUMMER.

PROBLEM MED SAMORDNINGSNUMRET

Ukrainska flyktingar i Sverige har inte möjlighet att få personnummer, eftersom de har uppehållstillstånd i landet i endast 12 månader. Därmed får de bara ett samordningsnummer, vilket kraftigt begränsar deras möjligheter i det svenska samhället.

Enligt lagen tilldelades även personnummer, till exempel registrering i skatteregister, körkortsregister, allmänna försäkringskassaregister och för utfärdande av pass

(18 a § folkbokföringslagen (1991:481))

Regeringen håller med om att många av problemen för personer med samordningsnummer beror på att dessa nummer inte är kända för allmänheten.

Precis som personnummer är koordinationsnummer unika eftersom inga två identiska koordinationsnummer förekommer.

Om en individ som har ett samordningsnummer senare blir folkbokförd, ersätts samordningsnumret med ett personnummer

(SOU 2017:114: Avsnitt 17.5.1, 17.5.3)

Samordningsnummer infördes år 2000 och fanns alltså bara en kort tid. Siffrorna infördes i första hand för att tillgodose enskilda myndigheters behov av en enda personbeteckning av personer som inte är folkbokförda.

De har svårt att lösa praktiska vardagsproblem och nekas generellt tillträde till det svenska samhället

(SOU 2006:26 Sverige som värdland för internationella organisationer, s. 33 ff., 2007:123 Folkbokföringen i framtiden s. 6 e. och prop. 2007/08:58 Samordningsnummer och anmälan om dödfödda m.m. s. 12.).

Det händer att parten i transaktionen uppfattar numret som ett förfalskat personnummer, vilket också skapar obehag för dessa personer

(Jfr ECDC:s remissvar till SOU 2006:26 Sverige som värdland för internationella organisationer, Utrikesdepartementets ärendedagbok nr UD2006/18974/FMR.).

"I vardagen behandlas dessa personer som "andra klassens invånare" eftersom de har ett samordningsnummer istället för ett personnummer. "

De problem som finns leder ofta till onödig frustration och känslor av diskriminering och förbittring. Det blir helt enkelt svårare för dessa människor att bo och arbeta i Sverige

(SOU 2008:60: 6 kap.)

EKONOMISKT STÖD

Ukrainska flyktingar har rätt till dagersättning, precis som asylsökande i Sverige.

Dagersättning varierar beroende på om ukrainare bor i någon av Migrationsverkets boende, där måltider ingår, eller i boende där måltider inte ingår. Dagersättningens storlek påverkar också om flyktingarna bestämmer sig för att ordna boende på egen hand.

Dagersättningen för asylsökande är låga och ökade inte sedan 1994.

I boende där måltider ingår inkluderar dagersättning:

24 kr/dag för ensamstående vuxna
19 kr/dag per person för vuxna som delar hushållsutgifter
12 kr/dag för barn upp till 17 år.

I boende där måltider inte ingår inkluderar dagersättning:

71 kr/dag för ensamstående vuxna
61 kr/dag per person för vuxna som delar hushållsutgifter
37 kr/dag för barn 0-3 år
43 kr/dag för barn 4-10 år
50 kr/dag för barn 11-17 år.

Detta anses vara lågt och otillräckligt för att täcka levnadskostnader eller råd med självhushåll. En tredjedel av ukrainarna identifierar ekonomiskt stöd som ett primärt behov.

Om flyktingar har ett mycket akut behov av något som inte omfattas av dagersättningen kan de ansöka om särskild bidrag för detta. Det är nödvändigt att visa att det finns ett akut behov av produkten eller tjänsten och att det inte går att betala för den på egen hand.

Det kan till exempel vara glasögon, en barnvagn eller varma vinterskor. Migrationsverket gör alltid en individuell behovsbedömning.

Som praxis visar anslår Migrationsverket endast ett minimalt belopp för att täcka dessa kostnader, vilket inte täcker hela priset. Till exempel avsätts endast 400 kronor per person för inköp av vinterkläder och skor, vilket inte täcker båda sakerna.

Naturligtvis räcker inte denna summa för att leva i ett land där minimilönen är över 10 000 kronor. Enligt migrationsministern kommer den dagersättningen på 71 kronor/dag inte att förändras för att "stimulera ukrainska flyktingar att söka arbete."

Men ministern tog inte hänsyn till att ukrainare fram till 2023 inte kunde studera svenska språket på sfi-kurser, och därför fanns det inga obligatoriska kunskaper i svenska språket och ett godkänt dokument om att genomföra kursen för att få önskat jobb. Vissa kommuner erbjuder fortfarande inte denna möjlighet för ukrainska flyktingar.

De flesta av flyktingarna som kommit till Sverige är kvinnor med barn, äldre. Det tar tid att registrera ett barn i skola/dagis; det är ganska svårt att hitta ett jobb för en kvinna med ett barn som ofta är sjuk, och vården av barnet täcks inte av Försäkringskassan. Och detta för att inte tala om stressen som dessa människor upplevde.

Äldre människor, personer med funktionsnedsättning kan inte hitta ett jobb som kan tillgodose deras behov. Istället måste de överleva på minimibetalningar, som inte bara måste täcka mat, kläder, hygienprodukter, utan även medicin, specialutrustning etc. Alla läkemedel ingår inte i den så kallade "50-kronors"-betalningen, ibland är det nödvändigt att betala hela beloppet, som ibland överstiger flera hundra kronor. Denna grupp i samhället har samma fördelar som andra ukrainska flyktingar.

Tyvärr, under en svår ekonomisk situation, kan och har många ukrainska flyktingar mött prostitution, sexhandel eller exploatering av arbetskraft. Att inte ha möjlighet att lagligt försörja sig själva kan ukrainare bli offer för den svarta marknaden, för här är svenska inte ett obligatoriskt språk, det är inte värt att kontakta de byråkratiska svenska systemen och det är det enda sättet att försörja familjen.

Risken för prostitution ökar eftersom majoriteten av flyktingarna är kvinnor och barn. Riskerna är också större i de grupper av flyktingar som nu anländer, även kallad tredje vågen, eftersom denna grupp i stort sett saknar egen försörjning. Ersättningen till dem som söker skydd enligt Massflyktsdirektivet är låg, vilket många deltagare pekar på som en av orsakerna till ökad sårbarhet.

Ukrainska flyktingar och den "svarta marknaden" (media)

- [30 av 38 män köpte sex av kvinnor från Ukraina | SVT Nyheter](#)
- [Sade sig hjälpa ukrainska flyktingar – lurade dem i prostitution | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](#)
- [Flera utredningar om människohandel kopplade till ukrainska flyktingar - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- [Kriget driver in högutbildade kvinnor i prostitution | Dagens ETC](#)
- [Krig – då köper svenska männen sex av ukrainkor • 200 sekunder \(aftenbladet.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingen Viktoria sökte bostad – möttes av sexförslag: "Ingen säng, du får sova i min" - Hem & Hyra \(hemhyra.se\)](#)
- [Nynäshamn: Människohandel med kvinnor och barn från Ukraina \(expressen.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar lurades jobba utan lön i Sverige | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingar fick jobba 17 timmar per dygn på växthus i Malmö – Sydsvenskan](#)

Om det inte vore för frivillig- och välgörenhetsorganisationer, som har hjälpt ukrainska flyktingar varje dag i två år, skulle det vara omöjligt att överleva i Sverige.

Vikten av att öka det ekonomiska stödet till ukrainare har upprepade gånger nämnts i media och bland politiker. Tyvärr har beloppet fortfarande inte förändrats.

Den 6 februari 2024 dök nyheten upp att ukrainska flyktingar kommer att ha möjlighet att bli registrerade senast i slutet av innevarande år. Men även med den bästa utvecklingen av processen kommer ukrainare att fortsätta att överleva ytterligare ett år på 71 kronor om dagen.

Ukrainska flyktingar och dagliga betalningar (media)

- [Ukrainare togs emot av Sverige: Nu lever de i fattigdom – Dagen](#)
- [Vi behandlar ukrainarna i Sverige som något katten släpat in – Dagen](#)
- [Ukrainska flyktingar har inte råd med vinterkläder – nekas stöd - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- ["Höj stödet till asylsökande – de flesta svenskar vill det" - DN.se](#)
- [Ingen höjd ersättning för flyktingar: "Skamligt" | Dagens ETC](#)
- [Vårt mottagande av ukrainska flyktingar under all kritik | Dagens Arena](#)
- [Röda korset vill se höjd ersättning till ukrainska flyktingar | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingars dagersättning i Sverige så låg att de kan fara illa | SvD](#)
- [Larmet: Ukrainska flyktingar har inte råd med mat för dagen | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingar lever under existensminimum | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](#)
- [Röda Korset om ersättning till ukrainare: Räcker inte - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)

- [Hela dagersättningen för en ukrainsk flykting äts upp av spårvagnsbiljetten | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar i Sverige får 61 kronor om dagen - DN.se](#)
- ["Höj skamligt låga ersättningen till de ukrainska flyktingarna" - DN.se](#)
- [Sverige ger lägst ersättning till flyktingar i Norden: "Blir besvikna" - DN.se](#)
- [Ukrainska flyktingar i utsatta områden får inga pengar - Radio Sweden på lätt svenska | Sveriges Radio](#)
- [NKP - Ukrainska familjer flydde kriget – lever i fattigdom i Sverige: "Ingen lyssnar"](#)
- [Victoria skippade mat för att få råd med strumpor: "Åt inte på fyra dagar" | SVT Nyheter](#)
- [Flyktingar får samma ersättning som 1994: "Helt galet" \(tv4.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar kan inte leva på 71 kronor \(expressen.se\)](#)
- [Volontär: Ukrainska barn tvingas köa för mat i Sverige \(aftenbladet.se\)](#)
- [Tuff situation för ukrainska flyktingar | SvD Ledare](#)
- [Oisín Cantwell: Behandlingen av flyktingarna från Ukraina är en skam \(aftenbladet.se\)](#)
- [Volontärer: Situationen svår för ukrainska flyktingar | Mitt i](#)
- ["Ukrainarna tvingas leva på 71 kronor om dagen. Jag skäms!" \(eposten.se\)](#)
- [KristerSSon bjuder Zelenskyj på middag – men ukrainska flyktingar får svälta - DN.se](#)

SJUKVÅRD OCH OMSORG

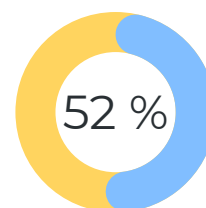
Ukrainska flyktingar i Sverige under Massflyktsdirektivet har samma rättigheter som asylsökande i landet och inkluderar endast tillgång till akut sjukvård. Tillgången till medicinsk vård i praktiken kan variera beroende på det beslut som läkaren fattar: behandlingen kan vänta eller inte.

Vuxna ukrainska flyktingars hälsovårdsbehov utanför akutvården täcks inte av det medicinska systemet. Behovet av rutinmässiga hälsokontroller och besök hos specialister kan inte skjutas upp på obestämd tid, eftersom fördrivningssituationen är utdragen: cirka 38 % av dem som återvänt till Ukraina minst en gång sedan krigets början gjorde det för att besöka en läkare (gynekologen och tandläkaren) är bland de mest frekvent nämnda).

Hälso- och sjukvårdstjänster anges som ett prioriterat behov 31% av de tillfrågade, tillhandahållande av läkemedel - 14%, enligt undersökningen
Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023),

I genomsnitt uppger mer än hälften av de tillfrågade (52 %) hinder för att få tillgång till sjukvård i Sverige.

Bland de största hindren är:

- språkbarriär (18%),
- kostnad för medicinska tjänster (16 %)
- bristande hjälp (10 %).

Ukrainska flyktingar informerar om hinder för att få tillgång till medicinska tjänster

Andra rapporterade orsaker inkluderar långa väntetider för att få tillgång till hälso- och sjukvård, såsom den byråkrati som krävs för att få tillgång till dem. Några respondenter kommenterade svårigheter att få rätt recept, specialundersökning eller få direktkontakt med läkare istället för sjuksköterskor och annan medicinsk personal.

Tillgången till sjukvård är också relaterad till kostnaden för nödvändiga tjänster, uppföljningsbesök och recept. Totalt 60 % av de tillfrågade betalade för medicinska tjänster och/eller medicin, 37 % av de tillfrågade betalade för båda och 10 % betalade endast för medicinska tjänster. Att betala för mediciner och medicinska tjänster avskräcker ukrainare från att besöka läkare, och för vissa av dem är det ett incitament att återvända till Ukraina och få medicinsk hjälp där.

Samordningsnummer i medicinska institutioner

De flesta kommuner kan hantera samordningsnummer. En person som har ett samordningsnummer och som ansöker om bistånd behandlas administrativt på samma sätt som en person som har ett personnummer. Vissa kommuner kan inte arbeta med samordningsnummer.

En person med samordningsnummer som söker hjälp ska få ett så kallat reservnummer. Vissa landsting använder ett nationellt reservnummer, andra kommuner har en egen serie reservnummer. I Stockholms läns landsting är identifikationskoden personnumret. En person som har ett samordningsnummer får ett reservnummer som identifikationsnummer.

För ukrainska patienter kan det innebära problem med till exempel dokumentation och remisser om de saknar personnummer. Det är också omöjligt att registrera en person utan personnummer i allmänmedicinsystemet.

Det händer att det här företagets tjänster används av personer med samordningsnummer som inte kan få enklare medicinsk vård som tillhandahålls på en medicinsk institution. Sjukvården tillhandahålls då av förmedlaren till fullt pris utan subvention plus förmedlaravgift.

Hjälp till ukrainska flyktingar med funktionsnedsättning

Flyktingar från Ukraina under tillfälligt skydd har inte rätt till bistånd enligt 4 § 1 § SoL i fråga om sådan hjälp som kan lämnas enligt LMA och sådan hjälp som behövs för att undvika en akut nödsituation (HFD 2017, referens 33). Assistans som kan ges enligt LMA är boende och ekonomiskt stöd. Det framgår inte i lag om sociala insatser, såsom hjälp i hemmet, omfattas av LMA eller inte.

Rättsläget är oklart om vem som ansvarar för sociala insatser, såsom hemtjänst, för de som omfattas av LMA och med särskilda behov. Hovrätten i Jönköping menade till exempel att tillhandahållande av villkor som innefattar nödvändigt stöd till personer med funktionsnedsättning är en del av Migrationsverkets uppgifter (mål nr 2654-19).

I avvaktan på Högsta förvaltningsdomstolens beslut förklarar SKR att i begreppet boende enligt LMA ingår att tillgodose de behov av anpassat boende och stöd i hemmet som massflyktingar har, till exempel på grund av ålder eller funktionsnedsättning.

Kommunen kan inte få ersättning för bistånd som ges med stöd av exempelvis SoL i väntan på registrering av en ansökan om uppehållstillstånd hos Migrationsverket.

Eftersom massflyktingar inte är berättigade till hjälp enligt LSS, kan de inte få tillgång till medicinsk transport och resetjänster, personliga assistenter eller korttidsboende.

Tillgång till LSS skulle vara ett viktigt verktyg för att förbättra de allmänna villkoren för ukrainska flyktingar med funktionshinder. De tror att de möjligheter som LSS ger i form av rättigheter som kortvarig tid hemifrån eller aktiviteter i det dagliga livet kommer att bekämpa psykisk ohälsa.

Vissa ukrainare med funktionsnedsättning hävdar att deras psykiska hälsa har försämrats på grund av de har inte sysselsättning och kontakt med omvärlden.

.....>

"Vi hjälper en familj med en 26-årig son som lider av autism. Han blir våldsam på grund av isoleringen i lägenheten, mamman får slag och sparkar mycket, han har ingen rätt till någonting [ingripande genom LSS], så de måste behandla honom lugnt, eftersom ukrainare bara har rätt till akut sjukvård."

”

.....>

Migrationsverkets hjälp är ganska oförutsägbart då det inte är klart vad specifikt stöd omfattar, t.ex.

”

"Problemet är att de [ukrainare] måste betala med pengar, pengar de inte har. ... Vi lämnade in en ansökan om kostnad för ortoser, men när den kom fick personen bara 400 kronor, och ortoser kostade från 1 000 kronor. Så om svenskarna inte betalade skulle ukrainare aldrig ha råd med ortopediska apparater, sjukresor etc.

"Ytterligare kostnader förknippade med att resa till och från poolen gjorde denna aktivitet omöjlig. Familjen ansökte om särskilda bidrag hos Migrationsverket, men fick avslag med motiveringen att de skulle ingå i dagersättning. Kommunen ser inte heller en möjlighet att stå för kostnaderna."

”

Ukrainska flyktingar och sjukvård och omsorg (media)

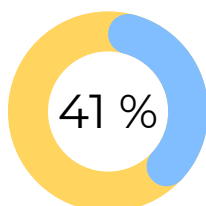
- [Flyktingbarn med autism behöver vårt stöd | Dagens Arena](#)
- [NKP - Nioåriga Ivan har inte rätt till personlig assistans: "Kan få hemtjänst"](#)
- [Olga bad om elektrisk rullstol - regionen sa nej - Radio Sweden på lätt svenska | Sveriges Radio](#)
- [Hon ser till att sjuka barn från Ukraina får rätt hjälp — Vision](#)
- [UNHCR: Ukrainarna behöver tillgång till fullgod sjukvård - UNHCR Sverige](#)
- [Ukrainska flyktingar får olika vård beroende på mottagande region \(lakartidningen.se\)](#)

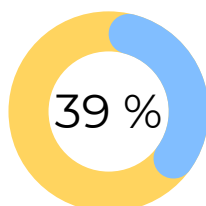
BOSTAD

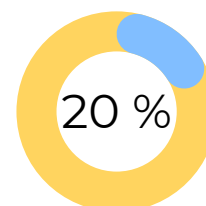
Enligt undersökningen Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023),

ukrainska flyktingar har en självständig bostadslösning eller en betald hyreslägenhet

ukrainska flyktingar har korttidsboende som tillhandahålls av Migrationsverket (Migrationsverket) eller svenska kommuner

ukrainska flyktingar värd gratis av vänner, värdgemenskaper eller kyrkor, samhällsinitiativ etc

Bostaden från Migrationsverket är ett enormt lotteri för många ukrainska flyktingar, eftersom beslutet att ta emot inte påverkas av den nuvarande bostadsorten, det faktum att barnen gick i skolan/dagis i bosättningen eller arbetskontraktet.

Från och med september 2022 meddelade Migrationsverket att de inte kan tillhandahålla bostäder till ukrainska flyktingar i Stockholms län.

Det mest troliga boendean alternativet som flyktingarna kommer att få är det som finns i kommunerna i norra Sverige. För många flyktingar innebär detta svårigheten att hitta ett jobb, använda kollektivtrafiken, nya klimatförhållanden.

Så nästan hälften hamnade i storstäder och kommuner i anslutning till dem och de allra flesta, 37 %, bor i Stockholms län. Den främsta anledningen: möjligheten att hitta ett jobb.

Ukrainska flyktingar har inget personnummer, vilket många svenska privata hyresvärdar kräver.

Det finns många annonser om illegala tjänster och varor på de webbplatser och grupper där ukrainare tvingas leta efter bostad. Falska adresser, svartjobb och svarta hus blandas med erbjudanden om Viagra, prostitution, dopingmedel och torkad paddsvamp.

Det finns ett stort antal annonser på ryskspråkiga webbplatser. Bara på ruletka.se finns över 6 000 bostadsannonser. På platserna är uttrycket "koyko-mesto", som betyder sovplats, vanligt. Hyresvärdar fyller hela lägenheter med sängar och drar in stora mängder svarta pengar. En säng kan kosta flera tusen kronor per månad. Vid uthyrning av en given bostad går det oftast inte att hänföra till den, vilket troligen innebär att hyran sker olagligt.

Ukrainska flyktingar har inte heller möjlighet att hyra bostad i "första händer", direkt av arbetsgivaren, de kan inte stå i kö för bostad från kommunen, för att kunna skriva kontrakt behöver man ha ett svenskt personnummer .

Ukrainska flyktingar och bostäder (media)

- Darja fick nog av bostadsproblemen – åkte tillbaka till sin bombade stad: "Inget val" - Hem & Hyra (hemhyra.se)
- 35 000 för ett andrahandskontrakt - före inflytt: Ukrainska flyktingar i klorna på svartförmedlare - Hem & Hyra (hemhyra.se)
- Ukrainska flyktingen Viktoria sökte bostad – möttes av sexförslag: (hemhyra.se)
- Oleg hamnade i bostadsträsket – vi träffade svartförmedlarna: (hemhyra.se)
- "Jag kan inte ställa mig i kö för bostad" – LT

UTBILDNING OCH ARBETE

Barn och ungdomar som har ansökt om eller fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd behöver inte gå i skolan, men de har samma rätt till utbildning i Sverige som barn och ungdomar som söker asyl.

Massflyktsdirektivet ger inte rätt till SFI eller annan utbildning i komvux. Men kommunen kan låta en person som har sökt eller fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd delta i en eller flera kurser i svenska eller svenska som andraspråk i komvux och SFI, om personen uppfyller villkoren för att delta i utbildningen .

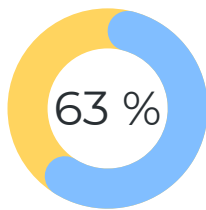
Migrationsverket ansvarar för att ge vuxna som har ansökt om eller fått uppehållstillstånd tillfälligt skydd eller som är asylsökande en adekvat sysselsättning, till exempel genom att ge dem möjlighet att delta i svenskundervisning. Detta är dock inte detsamma som sfi och styrs inte av skolförfattningen utan av asylsökandelagen

Medborgare från Ukraina, som ska få uppehållstillstånd i Sverige enligt Massflyktsdirektivet, kan studera vid en svensk högskola om de uppfyller antagningskraven. Ukrainska flyktingar kommer dock inte att kunna få studiestöd från CSN, eftersom de inte ska betraktas som bosatta här, enligt socialförsäkringsbalken.

Det är svårt för ukrainare i det nya samhället att hitta arbete relaterat till deras yrkesverksamhet.

Ukrainska flyktingar har en mycket hög utbildningsnivå

De största hindren:

- språk
- brist på lämpligt arbete i bostadsområdet,
- brist på nödvändiga kvalifikationer eller deras erkännande,
- brist på transport för att nå arbetsplatsen.

Ändå är några ukrainare anställda i Sverige. De flesta av dem fick arbete via vänner och onlineplattformar, inte genom Arbetsförmedlingen. Flyktingar behöver ett mer skräddarsytt stöd för att underlätta svårigheterna att förstå hur arbetsmarknaden fungerar, vilka villkoren är, hur man hittar jobb och lyckas med rekryteringen, förutom att förlita sig på lokala, personliga nätverk.

Tillgång till programmet för snabbare sysselsättning inom knappa yrken skulle kunna underlätta urvalet för rekrytering av specifika yrken, med kompetens och erfarenhet som finns hos invandrare från Ukraina. Med tanke på förekomsten av kvinnor bland fördrivna personer och deras högre arbetslöshet jämfört med män är det dessutom värt att skapa lämpligare jobb i form av arbetstid och veckoschema för dem som är ensamma med barn under 5 år.

Ukrainska flyktingar och utbildning och arbete (media)

- [Svårt för ukrainska läkare att jobba i Sverige - DN.se](#)
- [Maryna får inte jobba som sjuksköterska - trots enorm brist \(tv4.se\)](#)
- [Enkät: Så många ukrainare har högre utbildning - "Många kompetenta människor" | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Högutbildade men utan jobb - "Måste prata svenska bra" - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Ukrainska flyktingar luras att jobba utan lön i Sverige \(omni.se\)](#)
- [Alina kan svenska - men hittar inget jobb: "Stressigt" | SVT Nyheter](#)
- [Läraren Viktoriya flydde Ukraina - läser på SFI: "Utan svenska får jag jobba som städare" | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainare jagar lagligt arbete i Sverige - erbjuds svartjobb - DN.se](#)
- [Byråkrati hindrar flyktingar från att snabbt få jobb - P4 Jämtland | Sveriges Radio](#)
- [Seg jobbstart för ukrainska flyktingar | SvD](#)
- [Kan anställa 40 ukrainare men byråkrati sätter stopp - "Känns så dumt" | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Många jobbhinder för ukrainska flyktingar - Arbetet](#)

BANKTJÄNSTER

Ukrainska flyktingar med samordningsnummer säger att de inte kan öppna ett bankkonto eller få lån, eller att det är väldigt svårt och tar lång tid. Det går inte heller att betala med autogiro. Tillgången till banktjänster varierar mellan banker och bankkontor.

Banker registrerar sina kunder med hjälp av ett personnummer, vanligtvis kundens personnummer, samordningsnummer eller varje banks interna personnummer (så kallat fiktivt personnummer). Alla banker kan dock inte arbeta med samordningsnummer av tekniska skäl, till exempel för att det av säkerhetsskäl inte går att registrera en födelsedag med ett nummer större än 31.

Flera banker kontrollerar SPAR för detta ID. För personer som har ett samordningsnummer är kontrollen annorlunda eftersom SPAR i dagsläget inte har uppgifter om dessa personer.

Om en person saknar personnummer - och därför inte är bosatt i Sverige i folkbokföringslagens mening - ska bankerna göra en omfattande utredning utifrån kunduppgiftsreglerna. Godtagbara syften för bankkonton kan till exempel vara att du bor i Sverige under en viss tid eller att du arbetar här.

Det är möjligt att banker får svårt att identifiera personer som saknar personnummer. Det kan också hända att den information som dessa personer lämnar inte är tillräcklig för att betrakta individen som tillräckligt tillförlitligt identifierad.

För dem som har fått ett jobb i Sverige uppstår problem när det gäller att öppna ett svenskt bankkonto dit lönen kan transfereras från arbetsgivaren. Ett bankkonto kan öppnas om banken kan styrka personens identitet. Det förefaller nu som om de flesta banker inte godkänner den inhemska ukrainska id-handlingen, däremot godkänns ett biometriskt pass. Det finns också ett visst godtycke.

Detta innebär att ukrainare som fått jobb i Sverige men som enbart har den ukrainska id-kort riskerar att nekas att öppna ett bankkonto och därmed inte har någon annan möjlighet att ta emot sin lön än att få den utbetalad i kontanter.

Skriftlig fråga 2022/23:217 av Fredrik Malm (L) Bankkonton till ukrainska flyktingar

Om ukrainska flyktingar har ett konto i en svensk bank är även användningen av detta konto begränsad på grund av avsaknaden av personnummer. Ukrainare har inte tillgång till Bank-ID, vilket krävs för alla onlineköp. Det är också omöjligt att använda Swish, för att bekräfta din identitet under telefonkonsultationer.

I vissa fall skapades ett bankkonto för ukrainska flyktingar med hjälp av ett fiktivt personnummer, som registreras i bankens system, men inte i arbetsgivarens system, där ukrainare är registrerade efter samordningsnummer.

Det händer alltså ofta att lönen inte kan gå direkt till bankkontot, istället får anställda flyktingar den med utbetalningsavi till postadressen på sin bostadsort. Då behöver du gå till banken med denna utbetalningsavi, vänta i kö och be de anställda att överföra beloppet till bankkontot. Tyvärr är detta ett vanligt problem bland flyktingar.

Utlåning

Kreditupplysningsföretag har rätt att samla in uppgifter om ditt personnummer, namn, adress, registreringsort och avregistrering hos SPAR. Kreditupplysningsföretagen samlar även in inkomstuppgifter från Skatteverket och skuldförhållandeuppgifter från Kronofogdemyndigheten. Kreditupplysningsföretag samlar inte in relevant information om personer med personnummer.

Det händer att banker ger ut banklån till personer med ett samordningsnummer, till exempel för en bil eller ett hus. Kreditprövningar för dessa personer är dock svårare eftersom kreditupplysningsföretag inte kan lämna några uppgifter om en person som inte är folkbokförd.

För individer med bredare immunitet kan både kreditkontroll och kreditövervakning vara ännu svårare, eftersom dessa individer inte kan bli föremål för verkställighetsåtgärder, såsom utmätningar, om de är immuna.

Bankkort från Migrationsverket

Ukrainska flyktingar får dagliga betalningar via ett kort Kontantkort. ICA-bankerna.

Användningen av detta kort är extremt begränsad.

Med kortet kan man:

- betala i butiker, bensinstationer;
- ta ut kontanter

Med kortet kan man inte:

- använda för online shopping;
- betala fakturor;
- överföra pengar till ett annat konto;
- fylla på;
- använda utanför Sverige.

Ukrainska flyktingar och banktjänster (media)

- [Ukrainska flyktingar blir utan lön – lång process att bli bankkund | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska Tatiana kan inte få lön – nekas bankkonto i Luleå | SVT Nyheter](#)
- [Många reaktioner på att ukrainska flyktingar inte får öppna bankkonto – "måste lösas" - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Ukrainska flyktingar kan inte betala hyran – Migrationsverket i Skellefteå tar varken kort eller kontanter | SVT Nyheter](#)
- [Flyktingen Victoria fick anställning – får inte börja jobba - DN.se](#)
- [Ukrainare har svårt få lön utbetald – lång väntetid hos Skatteverket - P4 Sörmland | Sveriges Radio](#)

ANDRA PROBLEM

Utöver de problem som lyfts fram ovan är det värt att nämna andra, inte mindre viktiga, dagliga hinder som ukrainska flyktingar möter i det svenska samhället.

1. Det går inte att använda Bank-ID.

De som bott länge i Sverige vet och förstår fördelarna med att använda Bank-ID, vilket nästan är nödvändigt överallt för att betala räkningar, gå till banken, boka tid hos läkare, fylla i handlingar osv.

Utan Bank-ID är det dessutom omöjligt att handla online, köpa flygbiljetter etc. eftersom det inte går att använda för att verifiera köpet.

2. Det går inte att använda Swish

Swish är en populär betalningsmetod i Sverige. Att betala hyra för bostad, kurser, ta prov, handla på den lokala mässan, fylla på ditt bankkonto – allt detta görs ofta genom Swish.

Dessutom, om ukrainare som är engagerade i ett litet hobbyföretag och vill sälja sina produkter/tjänster, tvingas de ta betalt endast kontant, vilket är problematiskt i ett samhälle som vägrar papperspengar varje dag.

3. Svår, och ofta omöjlig, process att komma in på arbets-/utbildningsplattformar.

För registrering och inloggning kräver många svenska sajter/plattformar verifiering via Bank-ID eller personnummer, vilket ukrainska flyktingar inte har. På så sätt kan föräldrar ofta inte gå till sitt barns skolplattform och kontrollera deras framsteg och frånvaro. Ukrainska flyktingar som arbetar kan ofta inte komma in i arbetssystemet, vilket diskriminerar dem på arbetsplatsen.

4. Svår, och ofta omöjlig, process för att ta körkort

Ukrainska flyktingar under tillfälligt skydd har rätt att använda ukrainska körkort hela tiden, men inte alla ukrainare har körkort.

För att få ett svenskt körkort behöver ukrainare få ett särskilt tillstånd från Trafikverket, skicka in anställningsbevis eller bevis av studier vid en högre institution (dvs. ukrainska flyktingar som inte uppfyller dessa krav kan inte få körkort), skicka ett kontoutdrag, få en brevbekräftelse och boka en provtid per telefon. Hela den här processen är riktigt komplicerad, byråkratisk och kräver mycket tid och tålamod.

5. Processen att ansluta Internet till hemmet är svår, och ofta omöjlig.

De flesta företag tillåter inte ukrainska flyktingar att ha en internetanslutning till sin lägenhet/hus, eftersom de inte har ett personnummer, vilket är nödvändigt för registrering i systemet.

De abonnemang som ger internetuppkoppling registrerar flyktingar med ett fiktivt personnummer och ger inga rabatter för användning.

Ukrainska flyktingar och andra problem (media)

- [Ukrainska flyktingar kan inte betala hyran – Migrationsverket i Skellefteå tar varken kort eller kontanter | SVT Nyheter](#)
- [Svårt för ukrainska flyktingar att nå vården – kommer inte åt 1177 - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Anastasiia får inte ut a-kassa – vill ha personnummer - P4 Malmöhus | Sveriges Radio](#)
- [Ukrainska flyktingar: "Vi vill komma in i systemet" | SVT Nyheter](#)
- [Yrkeschauffören Illya från Ukraina får inte jobba i Sverige – "Helt galet" | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar: Därför är det tufft att leva utan personnummer - P4 Blekinge | Sveriges Radio](#)

UKRAINSKA FLYKTINGAR I NORDEUROPEISKA LÄNDER:

JÄMFÖRELSE AV FÖRHÅLLANDENA I DANMARK, NORGE, FINLAND, ISLAND OCH SVERIGE

*(ENLIGT MATERIALET I IOM-RAPPORTEN
"FÖRDRIVNA PERSONER FRÅN UKRAINA I
SVERIGE")*

Mer än 5,8 miljoner flyktingar från Ukraina finns kvar i Europa, vilket är 94 % av alla ukrainska flyktingar i världen. Flyktingar fortsätter att möta utmaningar i Europa, inklusive social integration, begränsad tillgång till sjukvård och bostäder, och ibland negativa uppfattningar från värdsamhällen, vilket understryker behovet av kontinuerlig hjälp och omfattande lösningar.

(Rapport om den humanitära situationen i Ukraina angående flyktingar i grannländerna nr 23 – 2023)

Rapporten från Nordeuropas ministerråd och UNHCR (6 december 2022) visar att det finns stora skillnader i förhållandena för ukrainska flyktingar i länderna i norra Europa. Och i flera avseenden är Sverige sämst i klassen.

1. Dagsersättningen i Sverige är lägst i Norden, det vill säga 2 130 kronor per vuxen och månad utan måltider och 720 kronor per vuxen och månad med måltider i boende (Migrationsverket, 2022). De som bor i privat bostad har också rätt till dagpenning.

Särskild betalning är också tillgänglig för särskilda behov. Migrationsverket kan dock avstå från att betala ut dagpenning till dem som bosätter sig i vissa socioekonomiskt utsatta områden (European Integration Website, 2022). Inflationen kan förvärra detta problem eftersom dagpengen inte justeras automatiskt. I Sverige har dagslönen inte förändrats sedan 1994, vilket definieras i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande och andra personer.

2. All sjukvård till flyktingar från Ukraina i de nordiska länderna tillhandahålls på samma villkor som för lokalbefolkningen. Sverige ger dock endast tillgång till akut primärvård. Flyktingar från Ukraina har rätt till sjukvård som inte kan vänta, samt nödvändig behandling av sjukdom. Barn under 18 år har tillgång till vanlig sjukvård på samma villkor som övriga boende.

3. Barn som har beviljats tillfälligt skydd har rätt, men inte skyldighet, att gå i förskola, gå in i grundskolan och gymnasieskolan. Alla andra länder har gjort skolgång obligatorisk för ukrainska barn.

4. Att flyktingar från Ukraina inte registrerar sig och inte får personnummer i Sverige kan också påverka negativt. Ett personnummer behövs ofta i vardagen och frånvaron försvårar integrationen. Kommunerna och Svenska Landstinget (SKL) kritiserade också bristen på åtgärder för att främja integration genom arbete och bristen på kurser i Svenska för invandrare (SFI) för flyktingar från Ukraina.

Skillnader mellan villkoren för vistelse för ukrainska flyktingar i Sverige och andra skandinaviska länder:

Danmark:

- Tillgång till programmet "NemKonto" (en analog till det svenska Bank-ID);
- Möjlighet att få ett CPR-nummer (liknande ett svenskt personnummer).

Norge:

- Tillgång till ett elektroniskt ID ger dig tillgång till onlinetjänster från lokala och statliga myndigheter.
- Möjligheten att få ett nationellt identifikationsnummer.

Finland:

- Möjligheten att få ett personnummer (heneklotunnus);
- Användning av identifikationsnumret för en finsk bank.

Island:

- Möjligheten att få ett nationellt identifikationsnummer (kennitala).
- Användning av elektroniska tjänster.

Enligt dessa uppgifter är levnadsvillkoren för ukrainska flyktingar i Sverige de sämsta av alla skandinaviska länder. Alla andra länder har länge gett ukrainska flyktingar ett personnummer och möjlighet att använda elektroniska tjänster från statliga institutioner. Jämfört med detta verkar ukrainska flyktingar i Sverige bor på samma villkor som i förra seklet.

Ukrainska flyktingar i nordeuropeiska länder: jämförelse av förhållandena i Danmark, Norge, Finland, Island och Sverige (media)

- [Debatt: Svensk byråkrati ställer till det för ukrainska flyktingar | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Vårt mottagande av ukrainska flyktingar under all kritik | Dagens Arena](#)
- [Trots unik kompetens – ukrainsk expert stoppas av svensk byråkrati | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar: Svårt i Sverige utan personnummer | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Ukrainare får inte integreras i Sverige - "Är det rätt?" - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Anna Zotéeva: Riv hindren för att integrera ukrainarna | SvD Debatt](#)
- [DEBATT: Debatt: Sverige fortfarande sämst i klassen på att stötta de ukrainska flyktingarna \(di.se\)](#)
- [Sverige sämst i Norden på mottagande – familjen Bashyn flydde vidare till Norge - Hem & Hyra \(hemhyra.se\)](#)

DIALOG MED FLYKTINGAR FRÅN UKRAINA I SKANDINAVISKA LÄNDER

RESULTAT AV FOKUSGRUPPSDISKUSSIONER I
DANMARK, FINLAND OCH SVERIGE. MAJ 2023

Tillgång till information

I Sverige uttryckte undersökningsdeltagarna oro över att kontakta Migrationsverket för att ställa frågor eller hitta information. De delade också sin frustration över bristen på delaktighet i beslutsfattandet som påverkade dem på förläggningarna.

”

"Inom Migrationsverket (...) finns ingen valfrihet. Allt bestäms för dig, det finns ingen rätt att delta i beslutsprocessen"

"Folk är rädda för att vända sig till Migrationsverket, för det finns bara ett svar: Åk till Kiruna"

”

”

"Migrationsverket betraktar oss som invånare i Ukraina, inte som människor som behöver hjälp."

Tillgång till arbetsmarknaden

I Sverige riskerade ukrainska flyktingar som flera gånger vidarebosatts av myndigheter eller kommun till olika regioner och städer att förlora jobbet de lyckats hitta. Ju längre människor bor från storstäderna, desto svårare är det att få arbete.

Bristen på information till ukrainska flyktingar i Sverige om lokala arbetsplatser och möjligheter försätter människor ytterligare i underläge. Ukrainare uttryckte besvikelse över vilka typer av jobb de kunde hitta, mest inom städning och byggande.

”

◀.....▶

"Vi är registrerade på Arbetsförmedlingen. Utan språk kan de inte hjälpa oss. Allt vi kan göra är att arbeta som städare."

.....▶

"Ett jobb lyser för oss, en städare eller en byggnadsarbetare, vanligtvis ett inofficiellt eller svart jobb, eftersom utbildning behövs till allt."

”

”

◀.....▶

"Det är lättare för män att få jobb eftersom det finns en efterfrågan på byggnadsarbetare. Kvinnor erbjuds bara jobb som städare."

.....▶

"Du måste söka arbete själv eller genom vänner"

”

Tillgång till sjukvård

I Sverige är tillgången endast till akut- och tandvård, förutom för barn under 18 år, till skillnad från övriga nordiska länder.

”

"Sjukvården är bra, men långsamma och långa väntetider. Du måste vara uthållig."

"Psykologiskt och socialt stöd behövs. Under läkarundersökningen sa de att allt är dåligt, vi kan skicka dig till kliniken, men på vår egen bekostnad."

”

Att upprätthålla det dagliga livet

Sverige sticker ut med de lägsta dagersättningarna i de skandinaviska länderna. Även om flyktingar från Ukraina får samma nivå av hjälp som asylsökande av andra nationaliteter, ligger den kvar på en nivå som inte har granskats sedan 1994. Vissa ukrainska flyktingar uttryckte oro när de inte hade någon annan inkomst att överleva förutom dagslöner.

En intervjuperson i en av storstäderna sa att han måste hitta plastflaskor, återvinna dem och skaffa pengar för att möta sina dagliga behov. En annan intervjuperson beskrev känslan av att inte ha tillräckligt med pengar att leva på.

Ett annat unikt ämne som ukrainska flyktingar i Sverige upprepade gånger tog upp var oförmågan att få svenskt personnummer och tillgång till BankID, vilket underlättar näthandel och tillgång till andra tjänster, som internetkabel till hemmet.

Utan BankID blir det också en utmaning att sätta upp Swish, systemet som krävs för att hantera kontantlösa betalningar. Detta hindrade flyktingar från att helt integreras i ett övervägande kontantlöst samhälle.

”

"Vi har möjlighet att betala, men på grund av bristen på Swish kan vi inte - det är ett ekonomiskt svart hål!"

"Hur kan jag köpa ett resekort för en månad om dagersättningen är 19 kr per dag och resekortet kostar 815 kr? När du går till Migrationsverket med den här frågan säger de: du får 19 svenska kronor per dag. Det borde räcka."

”

BERÄTTELSE OM UKRAINSKA FLYKTINGAR I SVERIGE

PETITION "PERSONNUMMER FÖR UKRAINSKA FLYKTINGAR". JUNI 2023

”

“I can't be registered in 1177 in order to book appointment to the doctors. Due to I can't be registered there I can't open my personal page and read resultat of my analyses (for example), I must call to vårdcentralen. I can't use website of doctor24 in order to book appointment for the vaccinations. I have to go to doctor24 office and wait whether they will have free time among other patients”

”

“There is so much trouble without personal number for Ukrainian refugees. Parents do not have access to school apps and communication with teacher as all other people in Sweden that get direct access to any app or programs”

”

“Mycket i Sverige fungerar digitalt, och oftast behöver man ha ett personnummer för att kunna använda tjänsterna. Det drabbar också barnen som ska delta i olika aktiviteter... Kanske kunde man skapa tillfälliga personnummer under den tiden personen söker skydd i Sverige?

”

Det finns många familjer där barn kan inte börja gymnasiet utan personnummer. Många kan inte öppna konto hos banker och få in lön

“Högutbildade människor som bara på ett år i Sverige får fastanställning men fortfarande inte kan få personnummer? Det underlättar inte alls till varken arbetsgivare eller de ukrainare som kan verkligen bidra på det bästa sättet till svensk arbetsmarknad”

”

”

Personnummer ger möjlighet att delta i Jobbsprånget och andra program som är tillgängliga för andra kategorier av asylsökande för att starta karriär. Vi är också väl kvalificerade och kan tillhandahålla tjänster på hög nivå av kvalitet

Jag vill kunna köpa tågbiljetter online, köpa matvaror på apoteket eller snabbköpet när jag är sjuk, skicka in onlineansökningar och betala fakturor UTAN ATT SLOTA TID i kö och lämna in det manuellt”

”

”

“Har kollegor som är från Ukraina och de behandlas som en andraklassens invånare efter de inte får tillgång till BankID”

”

Vi har tagit emot två ukrainska flyktingar som har gjort allt för att anpassa sig och göra allt på rätt sätt. Det har varit och är mycket krångligt för dem att få de enklaste saker gjorda utan att ha ett personnummer. De försöker att göra rätt för sig och bete sig korrekt men utan personnummer blir allting så extremt krångligt!

“The Swedish treatment of refugees from Ukraine is inhumane. Can anyone tell me how you can live on 71 kr/d in Sweden? To live in this country there are a few vital necessities: a "personnummer" and a bank account”.

”

”

“Me and my husband used to be an entrepreneurs, and would like to start our business in Sweden. As we have ideas and plans to grow. But without persunnuner we are cutter with actions. We opened documents for a company, but any bank can't open a bank account for our company”

“Mina barn gick på en musikskola i Ukraina, men här har de inte rätt att fortsätta sin utbildning utan en personligt nummer”

”

”

“Jag har 4 flyktingar boende hos mig sedan mars 2022. Några minnesbilder... Idag sa optikern att bara födelsedatum ska användas i alla lägen. Vi behövde ett kvitto med namn på eftersom migrationsverket underkände ansökan om bidrag på 495kr. Jag berättade hela historien om samordningsnummer.... optikern hade skrivit 410925, födelsedag är 411125. Samordningsfödelsedag är 411185. Ludmilla sa "jag ger upp"

Kom på utbetalningskort... Vår bank sa att dom måste göra "fiktiva personnummer" i sitt system eftersom samordningsnummer inte kunde hanteras... Till fick upptäckte vår bank att man inte rapporterat korrekt till Swedbanks lönedatabas...

På hälsocentralen måste ett fiktivt personnummer skapas för vård. Dock är det ok för HC att jag loggar in med mitt BankID och berättar att ärendet gäller en Ukrainsk flykting, inte mig... Man måste legitimera sig med mobilt BankID när man ringer Telias kundtjänst....”

.....>

“Hjälper en ukrainska att starta eget och har då fått bevittna hur omöjligt livet blir utan personnummer i Sverige idag. Hon har startat företag, skaffat F-skattsedel och fixat ROT och RUT, riggat bokföringen och så faller allt på att hon inte får bankkonto till företaget för att hon saknar personnummer. Hon vill ju jobba och betala skatt här”.

”

.....>

”

“Jag var gravid och blödde kraftigt. Sjuksköterskan gav en remiss till läkaren bara en vecka senare. Jag var inte tvungen att åka till närmaste stad, utan för att byta två bussar (även om det finns ett stort sjukhus med alla avdelningar, inklusive gynekologi, nära vår stad där vi bodde). Om de hade gett hjälp i rätt tid hade jag kanske inte förlorat barnet”

“Jag är mamma till ett handikappat barn. Han behöver ständig övervakning. Jag kan inte få aktiviteter för min son eftersom han inte har personnummer”

”

”

“Mänskliga rättigheter borde vara viktigt för Sveriges regering och riksdag... Det handlar också om barns rättigheter och barnkonventionen. Att leva i ständig oro med ett hemland i krig innebär en psykisk stress många av oss inte kan förstå. Att dessutom inte veta om det finns framtidsmöjligheter i Sverige, bara tillfälligt skydd, är förstås rent skadligt för den psykiska hälsan”

FÖRDELAR FÖR DET SVENSKA SAMHÄLLET

AV ATT TILLHANDAHÅLLA PERSONNUMMER TILL

UKRAINSKA FLYKTINGAR

Ukrainska flyktingar kan och är användbara för det svenska samhället, eftersom båda folken har en gemensam historia, en demokratisk syn på världen och moraliska värderingar. Hur kan ukrainare vara till nytta för det svenska samhället och varför bör integrationsprocessen för ukrainska flyktingar främjas:

1. 63 % av ukrainska flyktingar i Sverige har en mycket hög utbildningsnivå. De flesta av flyktingarna har medicinsk, pedagogisk och ingenjörsutbildning, många års erfarenhet inom detta område. Det svenska samhället behöver högt kvalificerade arbetare inom denna specialitet, så integrationen av ukrainska flyktingar, vilket ger dem möjligheter till en snabbare kurs för ytterligare sysselsättning är en viktig del av att lösa problemet.

Enligt specialisten Volodymyr Podolskyi är det i Sverige nödvändigt att införa en möjlighet för ukrainska läkare att arbeta inom sin specialitet utan att klara ett kvalificerat prov under provanställningen. Läkarintyg bör också kunna utfärdas efter framgångsrik provtid. På så sätt är det möjligt att avsevärt förbättra integrationen av ukrainska läkare i den svenska sjukvården.

Integreringen av ukrainska läkare i den svenska sjukvården är inte problemfri. Språkbarriärer, skillnader i medicinsk praxis och behovet av att certifiera läkares kvalifikationer kan alla vara hinder, men med rätt stöd och resurser kan dessa hinder övervinnas.

Detsamma gäller ukrainska specialister inom de pedagogiska och tekniska områdena. Genom att skapa särskilda kurser för accelererad utbildning och verifiering av ukrainska examensbevis skulle flyktingar med lång arbetslivserfarenhet kunna få fler möjligheter att börja arbeta.

2. Några av de flyktingar som tvingades lämna Ukraina hade framgångsrika företag och företag i landet. När de nu är i Sverige skulle många av dem också vilja öppna en egen favoritaffär i det nya samhället, vilket skulle skapa nya jobb och öka statskassan.

Men tyvärr har ukrainska flyktingar mycket begränsade möjligheter att öppna och driva företag. För det första beror detta på avsaknaden av ett personnummer, omöjligheten att använda Bank ID, Swish, den komplicerade svenska byråkratins komplicerade process, osäkerhet om företagets framtida funktion (efter utgången av Massflyktsdirektivet).

Det är också värt att notera att många flyktingar som kommit till Sverige och har en högre utbildning och många års arbetslivserfarenhet ofta tvingas ta vilket jobb som helst bara för att försörja sig själva och sina familjer i landet.

Så till exempel brukar lärare, advokater, läkare, företagare tvingas arbeta som städare, vårdare, barnskötare (om de är kvinnor) eller som byggare, lastare (om de är män). Detta arbete ger pengar, men är en stor fysisk och psykisk stress för människor som skulle kunna ha bättre tillfredsställelse i andra riktningar.

Om den svenska regeringen skulle ge bättre möjligheter till integration och främja en påskyndad sysselsättningsprocess för dessa individer, skulle det svenska samhället ha goda högkvalificerade arbetare från Ukraina.

Fördelar för det svenska samhället av att tillhandahålla personnummer (media)

- Regeringen stoppar ukrainska företagare – helt i onödan - Företagarna (foretagarna.se)
- Svenskt Näringsliv: Svårt för ukrainska flyktingar att starta företag - Nyheter (Ekot) | Sveriges Radio
- Larysa vill starta restaurang där alla har råd att äta - Östersunds-Posten (op.se)
- Alona gömde sig i källaren – vill starta hembageri i Sverige - DN.se
- Designern och läraren flydde Ukraina – vill starta eget på Gotland • "Kan jag ingen svenska finns det bara städjobb" (helagotland.se)
- Läraren Viktoriya flydde Ukraina – läser på SFI: "Utan svenska får jag jobba som städare" | SVT Nyheter
- Ukrainska flyktingar möjlig lösning på Sveriges läkarbrist (lakartidningen.se)

KÄLLOR

- Asylrättscentrum. 2022.
'The mass migration directive is activated – temporary protection in Sweden'.
Stockholm: Asylrättscentrum – Swedish Refugee Law Center.
- Nordic Council of Ministers. 2022.
'Implementation of Temporary Protection for Refugees from Ukraine – A Systematic Review of the Nordic Countries'. Nordic Council of Ministers and UNHCR
- Swedish Schools Inspectorate. 2023.
'Undervisning inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare Att lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk'. Stockholm: Skolinspektionen.
- International Organization for Migration. 2023
Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023)
- UNHCR. 2023b.
'If you really want to stay, you will do whatever it takes'. UNHCR
- Elin Flodhag.
Upplevelser av mottagandet av ukrainska flyktingar i Sverige – En intervjustudie med flyktingar och integrationssamordnare ett år efter Rysslands invasion av Ukraina
- RÅDETS DIREKTIV 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta
- Folkbokföringslag (1991:481)
- Stöd till aktörer i funktionshinderrelaterade frågor Med utgångspunkt i situationen för skyddsbehövande personer med funktionsnedsättning från Ukraina

TogetherWeAreStronger

© RefugeeHope. UA&SE

mer information om
förening och verksamhet:
<https://refugeehope.eu/>